

Standard kvality vysokoškolského vzdělávání studentů se zdravotním postižením na vysoké škole

---

Zdroj: Výstup IpN Kvalita – studie *Kvalita v systému terciárního vzdělávání v kontextu zdravotního postižení*. Praha: MŠMT 2011. s. 67-102.

Za jeden ze základních ukazatelů kvality vysoké školy a studijního programu považujeme, zda a do jaké míry vysoká škola umožňuje studium a získání vysokoškolské kvalifikace všem bez rozdílu zdravotního stavu a jiného znevýhodnění (sociální znevýhodnění, etnicita ad.) na principu nediskriminace v přístupu ke vzdělání. Pojetí kvality a hodnocení kvality vysokých škol a vzdělávacího procesu vychází z předpokladu, že *kvalitní vysokoškolská instituce poskytující kvalitní studijní programy je taková instituce, která se na úrovni řídicího managementu cíleně zabývá otázkami přístupu a v souladu se zákonem o vysokých školách a dalšími normativními akty zajišťuje vysokoškolské vzdělání všem studentům bez rozdílu zdravotního stavu nebo jiného znevýhodnění*. Pro toto pojetí je klíčovou tezí, že studenti a studentky se zdravotním postižením jsou nedílnou součástí akademické komunity. Výchozím bodem zpřístupňování jejich studia je uznání, že zajištění podmínek k jejich studiu ve smyslu „přístupný“ není něčím navíc, něčím „dalším“, ale že jde o standardní součást služeb, které vysoká škola poskytuje. Tyto služby by měly být zajištěny studujícím s postižením ve stejném rozsahu a kvalitě jako ostatním studujícím a s ohledem na individuální vzdělávací potřeby bezprostředně plynoucí z důsledků zdravotního postižení.

Charakteristika standardu

Pojem „standard“ je chápán různým způsobem,¹ proto je potřebné uvést, jak je chápán v této studii a jaký je jeho účel v následujícím návrhu standardu: standard je pojímán *nikoliv* jako regulatorní požadavek, nýbrž jako *referenční bod* pro vědomé, aktivní a systematické zajišťování akademické kvality studijních programů a vysokoškolských institucí s ohledem na přístupné studium všem bez rozdílu zdravotního stavu. V tomto smyslu je význam pojmu „standard“ blíže k významu pojmů „princip“ či „zásada“.

Předkládaný návrh standardu vychází z reflexe skutečnosti, že každá vysoká škola má své vlastní způsoby nezávislého ověřování jak kvality a standardů, tak i účinnosti svých systémů zajišťujících kvalitu. Návrh standardu se primárně soustřeďuje na cíle, nikoliv na způsob, jakým jsou cíle dosaženy.²

Ačkoliv je návrh standardu v souladu s aktuální legislativou ČR, jeho systematika *není rozpracováním těchto legislativních požadavků* a obsahuje i

---

¹ „Pojem ‘standards’ je v Evropě používán různými způsoby: od úzce vymezených regulativních požadavků až po obecnější popisy dobré praxe. Tato slova mají také různý význam v lokálních kontextech národních systémů terciárního vzdělávání. (Standards 2005: 9)

² V tom je zásadní rozdíl mezi standardem a metodikou, která systematicky popisuje doporučené či postupy k dosažení cílů, optimálně s komentovanými příklady dobré praxe

části, které legislativa sice výslovně nepožaduje, které je však možné považovat za osvědčené směry k dosažení cílů.

Záměrem návrhu standardu je:

- aby podporoval institucionální autonomii vysokých škol při hledání rovnováhy a odpovědnosti vysoké školy vůči vnějšímu prostředí včetně budování veřejné důvěry v instituci vysoké školy,
- aby zahrnoval aspekty všech činností vysoké školy – vzdělávání, výzkum a vývoj, službu společnosti a podpůrné služby odvozené od obecné roviny strategických cílů vysokoškolských institucí,
- aby nebyl omezující a aby nebyl pojmán ve smyslu vyžadování plnění detailních předpisů,
- aby vzbudil diskusi o rozdílných názorech na kvalitu vzdělávání lidí se zdravotním postižením mezi institucemi, agenturami, akademickou komunitou i studenty, konkrétně a zejména mezi MŠMT, vysokými školami a jejich reprezentacemi včetně zapojení studentů se zdravotním postižením, Akreditační komisí a dalšími subjekty,
- S ohledem na úzkou provázanost témat kvality a přístupnosti může být tento návrh rovněž podkladem pro diskusi k tvorbě *některých částí* metodiky – Minimálních standardů přístupnosti vysokoškolského studia v kontextu zdravotního postižení, kterou je MŠMT na základě úkolu vlády ČR povinna vypracovat do konce roku 2012.

Návrh standardu vychází ze dvou hlavních konceptuálních rámců:

- Standardy a směrnice pro zajištění kvality v Evropském prostoru vysokoškolského vzdělávání, Část 1 Evropské standardy a směrnice pro vnitřní zajištění kvality v rámci institucí terciárního vzdělávání³
- Kodex zajištění akademické kvality a standardů ve vysokoškolském vzdělávání, Oddíl 3: Studenti se zdravotním postižením⁴

Návrh standardu zohledňuje výsledky analýzy dvou systémů hodnocení kvality (viz kapitola 7), které byly do návrhu standardu zpětně zapracovány:

- ESG-EHEA
- EFQM Excellence Model

Při koncipování návrhu standardu byly dále využity některé zkušenosti z procesu tvorby Standardů kvality sociálních služeb v ČR a další zkušenosti.

Návrh standardu obsahuje soubor 17 dílčích standardů pro oblasti procesních a procedurálních postupů, personálních standardů a materiálních, technických a informačních standardů k zajištění kvality vzdělávacího procesu v instituci s ohledem na potřeby a nároky studentů se specifickými vzdělávacími potřebami. Je zpracován v základní a rozšířené verzi:

Verze A základní verze, je prostým výčtem návrhu standardů, možných kritérií naplnění standardu a uvažovaným zařazením standardu do parametrů vnitřního a/nebo vnějšího hodnocení vysoké školy,

---

³ European Association 2005

⁴ The Quality 2010

Verze B rozšířená verze, obsahuje rozpracování komentářů – vysvětlení k jednotlivým standardům a kritériím.

Terminologické poznámky a použité zkratky

Pro porozumění obsahu standardu uvádíme některé další termíny, které nebyly rozpracovány v předcházejících kapitolách studie.

Specifické vzdělávací potřeby a nároky

potřeby, které vyplývají z nároků studia na vysoké škole a jejichž naplnění je nezbytné k vyrovnávání rovnoprávných podmínek pro studium studentů se zdravotním postižením na VŠ a které bezprostředně vyplývají z objektivních důsledků zdravotního postižení a v interakci s prostředím studenta (přehled specifických potřeb .

Přiměřenost úprav

je dána mírou užitku, kterou má uchazeč/student se zdravotním postižením z realizace opatření k vyrovnávání rovnoprávných podmínek pro VŠ studium; finanční únosností opatření pro VŠ, která je má realizovat ve vazbě na dostupnost finanční a jiné pomoci k realizaci těchto opatření (veřejné a další zdroje VŠ) a způsobilostí náhradních opatření k naplnění specifických vzdělávacích potřeb.

Anticipační úpravy

předjímání úprav studijního prostředí, a to ještě předtím, než jsou některé z nároků na úpravy uplatněny

Student se zdravotním postižením vs.

Student se specifickými vzdělávacími potřebami

S ohledem na aktuální stav informovanosti většinové akademické veřejnosti je pro obecnou srozumitelnost pojmu v návrhu standardu preferován výraz „studenti se zdravotním postižením“ před „studenti se specifickými vzdělávacími potřebami“. Rozdíl mezi uvedenými výrazy je uveden v podkapitole 3.3. V průběhu času se předpokládá obecné přijetí a znalost obsahu pojmu „studenti se specifickými vzdělávacími potřebami“ v rámci širší veřejnosti vysokých škol. Očekává se rovněž odborná diskuse k návrhu standardu a jeho úpravy. Poté se předpokládá příslušné nahrazení termínu v případech, kde náleží.

Použité zkratky

- I vnitřní (interní) hodnocení kvality VŠ
- E vnější (externí) hodnocení kvality VŠ
- VŠ vysoká škola
- ZdP zdravotní postižení
- QS-ADA standard kvality vysokoškolského vzdělávání studentů se zdravotním postižením [Quality Standard Access Disability]

Základní verze návrhu standardu QS-ADA

Návrh standardů kvality k zajištění vysokoškolského vzdělávání studentů se zdravotním postižením				
A	STANDARD	KRITÉRIUM	I	E
1	Společenská odpovědnost, veřejný závazek a strategický management	1.1 Vedoucí zaměstnanci vysoké školy včetně manažerů na nejvyšších pozicích vysoké školy řídí rozvoj inkluzivních strategií a postupů ve své instituci s cílem zlepšit zkušenosti studentů se zdravotním postižením v instituci.	x	x
		1.2 Vysoká škola definuje strategické cíle, strategické postupy a opatření pro realizaci veřejného závazku (společenské odpovědnosti) vysoké školy směrem k inkluzivnímu vzdělávání.		
2	Vnitřní pravidla instituce	Vysoká škola stanovuje vnitřní pravidla, která obsahují konkrétní cíle a postupy při realizaci inkluzivních opatření.	x	x
3	Plánování, monitorování a hodnocení	Vysoká škola shromažďuje informace o typech zdravotního postižení oznámených uchazeči a studenty se zdravotním postižením a vhodně je používá v průběhu přijímacího řízení a studia studentů se zdravotním postižením.	x	
		Vysoká škola provozuje systém na monitorování účinnosti podpory studentů se zdravotním postižením pro zvýšení kvality vzdělávacího procesu.		
		V souladu s vnitřními pravidly vysoká škola realizuje plánování, monitorování a hodnocení studia se zapojením studentů a absolventů se zdravotním postižením.		
4	Profesní rozvoj zaměstnanců	Vysoká škola umožňuje svým zaměstnancům účastnit se různých aktivit trvalého profesního rozvoje s cílem zvýšit jejich znalosti o inkluzivních postupech, zvýšit jejich dovednosti analyzovat své vlastní postupy a metody a zvýšit jejich kompetence k rozvoji inkluzivního vzdělávacího prostředí.	x	
5	Informovanost potenciálních a současných studentů a zaměstnanců	Propagace vysoké školy, obecné i podrobné informace o jejich studijních a dalších programech jsou dostupné a obsahují informace o naplňování rovnoprávného přístupu ke vzdělání studentů se zdravotním postižením.	x	x

6	Procesy a postupy při přijímacím řízení	6.1 V průběhu všech fází přijímacího řízení vysoká škola zohledňuje požadavek přiměřenosti úprav pro vyrovnávání podmínek ke studiu uchazečům se zdravotním postižením.	x	
		6.2 Požadavky uchazečů se zdravotním postižením jsou zajišťovány a vyhodnocovány efektivně a včas s ohledem na názory samotných uchazečů.	x	
7	Zápis a přijímání studentů	Opatření pro evidenci a zápis nových studentů v procesu přijímání na vysokou školu naplňují rovnoprávný přístup ke studentům se zdravotním postižením.	x	
8	Koncepce studijního programu / oboru	Akreditace nových studijních programů/oborů a/nebo reakreditace stávajících studijních programů/oborů zahrnuje hodnocení vysoké školy, do jaké míry je studijní program přístupný studentům se zdravotním postižením.	x	x
9	Studium a výuka	Navrhování a realizace výukových a studijních metod stejně jako navrhování a realizace výukového a studijního prostředí uznává právo studentů se zdravotním postižením účastnit se všech studijních aktivit poskytovaných v rámci jejich studijního programu/oboru.	x	
10	Hodnocení výsledků studia	Postupy hodnocení studia zaručují studentům se zdravotním postižením příležitost prokázat, že dosáhli studijních výsledků a norem pro odbornou způsobilost.	x	
11	Akademická podpora studentům	Akademická podpora a pomoc, které jsou poskytovány studentům vysoké školy, jsou přístupné studentům se zdravotním postižením.	x	
12	Informační a komunikační technologie (IKT)	Vysoká škola má zavedeny možnosti pro zkoumání a posuzování různých způsobů, jimiž mohou IKT pomoci studentům se zdravotním postižením, i pro poskytování informací studentům a zaměstnancům, které jim umožní co nejlépe využít podpůrné technologie.	x	x
13	Přístup ke všem službám vysoké školy	Studenti se zdravotním postižením mají přístup ke všem službám pro studenty, které vysoká škola poskytuje.	x	
14	Další odborná podpora	Vysoká škola disponuje optimálním počtem odborníků s náležitými znalostmi, zkušenostmi a kompetencemi, kteří poskytují odbornou pomoc a podporu uchazečům a studentům se zdravotním postižením a zaměstnancům, kteří s nimi na vysoké škole pracují. Do této činnosti zapojuje zkušenosti absolventů.	x	x

15	Profesní vzdělávání studentů a kariérní poradenství	Studenti se zdravotním postižením mají přístup k profesnímu vzdělávání, informacím a poradenství, které podporuje jejich přechod do zaměstnání nebo do dalšího studia.	x	
16	Fyzické prostředí	16.1 Studentům se zdravotním postižením je v maximálně možné míře přístupné fyzické prostředí, v němž studují a účastní se společenského života své vysoké školy.	x	x
		16.2 Vysoká škola zajistí studentům se zdravotním postižením maximálně možnou přístupnost zařízení a vybavení své instituce.	x	x
17	Procedurální postupy	17.1 Vysoká škola zajistí, aby všechny informace o strategiích a postupech, které mají vliv na schopnost studentů dokončit své studium a na hodnocení, byly k dispozici v přístupných formátech a aby byly studentům sděleny.	x	x
		17.2 Instituce zajistí, aby všechny strategie a postupy fungovaly takovým způsobem, který nepovede ke znevýhodňování studentů se zdravotním postižením na základě jejich postižení.		

Komentovaný návrh standardu kvality k zajištění vysokoškolského vzdělávání studentů se zdravotním postižením

B	STANDARD KVALITY	KRITÉRIUM	Vysvětlení, komentář	I	E
1	Společenská odpovědnost, veřejný závazek a strategický management	1.1 Vedoucí zaměstnanci vysoké školy včetně manažerů na nejvyšších pozicích vysoké školy řídí rozvoj inkluzivních strategií a postupů ve své instituci s cílem zlepšit zkušenosti studentů se zdravotním postižením v instituci.	<p>Vedení vysoké školy by mělo převzít roli čelních představitelů při prosazování a dodržování rovnoprávného přístupu ke vzdělání studentům se ZdP.</p> <p>Zvláště by mělo zajistit, aby byly zavedeny strategie a postupy na podporu anticipačních opatření.</p> <p>Nejvyšší rozhodovací orgány VŠ by měly oficiálně deklarovat a písemně schválit veřejný závazek a strategie vztahující se k inkluzivnímu vzdělávání.</p> <p>Do procesu identifikace institucionálních bariér by VŠ měla zapojit studenty a absolventy se zdravotním postižením. Pro toto zapojení by měla vysoká škola zajistit přiměřené množství zdrojů.</p> <p>Vedoucí manažeři vysoké školy by měli zajistit přístup všech zaměstnanců k příslušným rozvojovým aktivitám VŠ v oblasti zpřístupňování a zvyšování kvality vzdělávání studentů se ZdP.</p> <p>Útvar VŠ s konkrétní odpovědností za koordinaci podpory studentů se ZdP by měl mít jednoznačné organizační začlenění v rámci instituce a potřebné prostředky na zajištění, aby byly inkluzivní postupy pevně zakotveny do všech činností instituce.</p> <p>Vývoj strategií, které mají vliv či možný dopad na studenty se ZdP, by měl být konzultován s personálem, který disponuje odbornými znalostmi v oblasti začleňování studentů s postižením a který je jim přímo k dispozici.</p>	x	x

		<p>1.2 Vysoká škola definuje strategické cíle, strategické postupy a opatření pro realizaci veřejného závazku vysoké školy směrem k inkluzivnímu vzdělávání.</p>	<p>Vysoká škola písemně formuluje strategické cíle, strategické postupy a opatření pro realizaci veřejného závazku VŠ směrem k inkluzivnímu vzdělávání a zveřejňuje je v dlouhodobém záměru rozvoje VŠ a v její výroční zprávě.</p> <p>Strategie VŠ by měly být navrženy tak, aby motivovaly zaměstnance k účasti na zavedení nebo inovaci inkluzivních postupů. Motivační mechanismy k rozvoji inkluzivních metod zejména v oblasti studia, výuky a hodnocení, by měly být ve strategických dokumentech VŠ uvedeny.</p>	x	x
2	Vnitřní pravidla instituce	<p>Vysoká škola stanovuje vnitřní pravidla, která obsahují konkrétní cíle a postupy při realizaci inkluzivních opatření.</p>	<p>VŠ má písemně zpracována vnitřní pravidla, podle nichž srozumitelně informuje uchazeče, studenty a zaměstnance VŠ o možnostech a podmínkách přístupu studia studentům se ZdP na konkrétní VŠ, má zpracovány postupy pro zajišťování podpůrných služeb, přehled adresných kontaktních údajů pro získání těchto informací a pro poskytování podpůrných služeb včetně jednoznačného vymezení kompetencí příslušných útvarů a zaměstnanců VŠ, kteří se podílí na zpřístupňování studia studentům se ZdP.</p> <p>VŠ nenahrazuje běžně dostupné veřejné služby, které je možné využívat pro zjištění specifických vzdělávacích potřeb studentů se ZdP.</p> <p>Součástí vnitřních pravidel VŠ by měly být informace směřující k prevenci negativního hodnocení a rozvoje předsudků vůči uchazečům a studentům se ZdP, ke kterému by mohlo na VŠ docházet v souvislosti se studiem.</p>	x	x
3	Plánování, monitorování a hodnocení	<p>3.1 Vysoká škola shromažďuje informace o typech zdravotního postižení oznámených uchazeči a studenty se zdravotním postižením a vhodně je používá v průběhu přijímacího řízení a studia studentů se zdravotním postižením.</p>	<p>VŠ poskytuje studentům příležitost oznámit své postižení a zajistí, aby si byli vědomi svého práva dát souhlas před tím, než bude o tomto oznámení informován příslušný personál. Studenti mohou oznámit své postižení v průběhu celé doby studia.</p> <p>Pro nakládání s citlivými údaji o zdravotním postižení studenta by si zaměstnanci VŠ měli být vědomi příslušné legislativy týkající se ochrany osobních údajů a postupovat v souladu s touto legislativou.</p>	x	

			<p>VŠ má písemně zpracována vnitřní pravidla pro zpracování, vedení a evidenci dokumentace o uchazečích, studentech a absolventech se ZdP včetně pravidel pro nahlížení do dokumentace.</p> <p>VŠ vede anonymní evidenci jednotlivých uchazečů, studentů a absolventů se ZdP v případech, kdy to vyžaduje charakter podpůrné služby nebo intervence nebo na žádost studenta.</p> <p>VŠ má písemně stanovenou dobu pro uchování dokumentace uchazeče/ studenta / absolventa se ZdP po ukončení poskytování podpůrných služeb na VŠ.</p>		
		<p>3.2 Vysoká škola provozuje systém na monitorování účinnosti podpory studentů se zdravotním postižením pro zvýšení kvality vzdělávacího procesu.</p>	<p>Vysoká škola by měla pravidelně shromažďovat, analyzovat a monitorovat komplexní údaje (například zpětnou vazbu studenta, jeho studijní postup, míru úspěšnosti, doporučení ad.) s cílem zajistit, aby bylo zlepšování zkušeností spojených se studiem studentů s postižením na konkrétní VŠ průběžně začleňováno do dalšího plánování instituce a postupů a strategií pro monitorování a zvyšování kvality.</p> <p>Soubory těchto komplexních údajů jednotlivých studentů jsou využívány k hodnocení kvality v rámci inkluzivních opatření VŠ.</p>	x	
		<p>3.3 V souladu s vnitřními pravidly vysoká škola realizuje plánování, monitorování a hodnocení studia se zapojením studentů a absolventů se zdravotním postižením.</p>	<p>Vysoká škola prostřednictvím pověřeného zaměstnance projednává s uchazečem / studentem se ZdP jeho vzdělávací cíle, specifické vzdělávací potřeby a nároky a aktivní možnosti zvládnutí studia jeho vlastními kapacitami (tzn. co naopak nepotřebuje).</p> <p>VŠ má písemně zpracována vnitřní pravidla pro uzavírání dohody o poskytování podpůrných služeb uchazečům a studentům se ZdP, které VŠ zajišťuje.</p> <p>VŠ prostřednictvím pověřeného zaměstnance společně se studentem se ZdP průběžně hodnotí naplňování cílů studia a dohody o poskytování podpůrných služeb, které VŠ zajišťuje.</p>	x	

			<p>VŠ vytváří a uplatňuje systém získávání a předávání potřebných informací o průběhu studia a poskytování podpůrných služeb studentům se ZdP mezi příslušnými zaměstnanci VŠ.</p> <p>VŠ má písemně zpracována vnitřní pravidla pro odmítnutí poskytování podpůrných služeb.</p>		
4	Profesní rozvoj zaměstnanců	<p>Vysoká škola umožňuje svým zaměstnancům účastnit se různých aktivit trvalého profesního rozvoje s cílem zvýšit jejich znalosti o inkluzivních postupech, zvýšit jejich dovednosti analyzovat své vlastní postupy a metody a zvýšit jejich kompetence k rozvoji inkluzivního vzdělávacího prostředí.</p>	<p>Informace o inkluzivních postupech by měly být na VŠ součástí všech školení a rozvojových činností VŠ, kde je to možné.</p> <p>Zaměstnancům VŠ je pro porozumění, co pro ně v jejich konkrétních pozicích aktuální právní předpisy a vnitřní normy VŠ týkající se studentů se ZdP znamenají, nabízena podpora a pomoc.</p> <p>Zaměstnanci VŠ by měli mít trvalý přístup k informacím o vytváření inkluzivního institucionálního vzdělávání, za něž sdílí odpovědnost. Pro dosažení tohoto cíle by se měli snažit o úzkou spolupráci se studenty se ZdP a přijmout podporu a pomoc od svých institucí.</p> <p>Zaměstnanci VŠ by měli mít možnost účastnit se školení a jiných vzdělávacích aktivit (e-learningových kurzů, seminářů ad.) pro zvýšení jejich kompetencí k rozvoji inkluzivního studijního prostředí. (Např. školení zaměřená na potřeby konkrétních skupin zaměstnanců, kteří se účastní procesu přijímacího řízení nebo školení na využitelnost / použitelnost informačních systémů VŠ k podpoře studia studentů se ZdP ad.)</p> <p>Součástí školících kurzů pro nové akademické pracovníky VŠ by měly být informace o právech studentů se ZdP, způsobech podpory k vyrovnávání jejich studijních podmínek a podpory ze strany VŠ, kterou mohou zaměstnanci očekávat při participaci na rozvoji inkluzivního prostředí své instituce. Tato školení by měla být finančně zajištěna a měla by být vedena kvalifikovanými a zkušenými pracovníky.</p> <p>Školení by měla být součástí osobního plánu rozvoje akademických pracovníků a dalších zaměstnanců VŠ.</p>	x	

			<p>Studenti se ZdP by měli být zapojeni do těchto školení a jiných vzdělávacích aktivit vždy, kdy to bude možné, a školení by mělo fungovat ve vzájemné spolupráci.</p>		
5	<p>Informovanost potenciálních i současných studentů a zaměstnanců</p>	<p>Propagace vysoké školy, obecné i podrobné informace o jejich studijních a dalších programech jsou dostupné a obsahují informace o naplňování rovnoprávného přístupu ke vzdělání studentů se zdravotním postižením.</p>	<p>Poskytnutí informací o studijních a dalších programech a postupech VŠ potenciálním i současným studentům se ZdP je zásadní pro podporu jejich informovaných rozhodnutí při podávání přihlášek ke studiu a volbě předmětů v rámci studijního programu.</p> <p>Potenciální i současní studenti se ZdP by měli mít přístup k informacím o podmínkách studia v jednotlivých programech na VŠ ať již formou podrobného popisu programů, informačních letáků, průvodců předměty, vstupních požadavků ke studiu nebo jinak. Součástí těchto informací by měly být informace o výstupním profilu absolventa, o vstupních požadavcích pro přijetí ke studiu a pro ukončení studia.</p> <p>Předem oznámeny by měly být také studijní aktivity realizované mimo učebnu, laboratoř, knihovnu či ateliér jako například práce v terénu, studijní pobyty, odborné praxe a pracovní stáže včetně informace o jejich délce a podmínkách pro jejich úspěšné vykonání.</p> <p>VŠ by měla poskytovat veřejně dostupné informace potenciálním i stávajícím studentům se ZdP o přístupnosti kolejí, menz, knihoven, studoven ad.</p> <p>Informace vztahující se k VŠ a jejím studijním a dalším programům a další informace VŠ by měly být potenciálním i stávajícím studentům se ZdP přístupné v různých přístupných formátech podle pravidel přístupnosti v rámci univerzálního designu, a to co nejdříve – pokud možno ještě před zahájením studia.</p> <p>V zájmu potenciálních uchazečů o studium by měla VS přehledně zveřejnit adresné kontaktní údaje vyhrazené pro studenty se ZdP.</p> <p>Odpovědi na dotazy lidí s postižením by měly být včasné, nezaujaté a měly by zohledňovat doporučení specializovaného personálu pro práci se studenty se ZdP.</p>	X	X

			<p>VŠ by měla zajistit průběžnou i aktuální informovanost zaměstnanců (zejména při změnách strategií či postupů) v souvislosti se začleňováním studentů se ZdP na VŠ.</p> <p>Součástí metodických postupů VŠ ve vztahu k inkluzivnímu vzdělávání byl mělo být písemné zpracování systému výměny informací mezi zaměstnanci o průběhu studia a podpůrných služeb poskytovaných studentovi se ZdP.</p>		
6	Procesy a postupy při přijímacím řízení	<p>6.1 V průběhu všech fází přijímacího řízení vysoká škola zohledňuje požadavek přiměřenosti úprav pro vyrovnávání podmínek ke studiu uchazečům se zdravotním postižením.</p>	<p>Nabídky míst ve studijních programech VŠ vzdělávání podléhají kritériím pro přijetí, o nichž se rozhoduje již ve fázi koncipování programů a které mají přímou souvislost se studijními výsledky a/nebo normami pro odbornou způsobilost absolventa. Tato kritéria zajišťují, že studenti přijatí do programu jsou schopni dosáhnout plánovaných studijních výsledků a/nebo norem pro odbornou způsobilost absolventa.</p> <p>Požadavek přiměřenosti úprav ve smyslu vyrovnávání podmínek pro studium studentů se ZdP vyžaduje, aby VŠ zohledňovala objektivní možnosti uchazečů se ZdP vykonat přijímací zkoušku (či jiný způsob ověření podmínek pro přijetí) jen jedním stanoveným způsobem, resp. aby v odůvodněných případech umožnila vykonání přijímací zkoušky (či jiného způsobu ověření podmínek pro přijetí) alternativním způsobem.</p> <p>Podmínky pro přijetí ke studiu by měly být dostatečně pružné, aby mohly být zohledněny konkrétní okolnosti; formulace požadavků by se měla vyhnout konstatování, že pro daný program jsou nezbytné či vhodné určité vlastnosti osobního, zdravotního nebo tělesného či duševního zdraví. Požadavky je možné upravit ve chvíli, kdy bude možné prokázat, že po přijetí bude student se ZdP schopen splnit studijní výsledky daného programu.</p> <p>Po oznámení svého postižení uchazečem by s ním VŠ měla prostřednictvím pověřeného zaměstnance podrobně projednat, jakým způsobem může postižení ovlivnit jeho schopnost splnit podmínky studia včetně příslušných výstupních požadavků odborné způsobilosti.</p>	X	

			<p>Vyžaduje-li úspěšné absolvování vybraného studijního programu splnění konkrétní normy pro odbornou způsobilost (ať již stanovené institucí nebo odborným regulačním orgánem (např. policejní či vojenské VŠ), měla by VŠ po oznámení postižení uchazečem s ním prostřednictvím pověřeného zaměstnance podrobně projednat podstatu a rozsah odpovídajících změn, které by uchazeči umožnily prokázat, že tyto normy splnil. Pokud by se v průběhu diskuze projevilo, že instituce nebude schopna aplikovat odpovídající změny pro podporu uchazeče při absolvování programu, může VŠ doporučit vhodný náhradní studijní program ve své nebo jiné instituci.</p> <p>Procesy přijímacího řízení zahrnují i aktivity jako například podporu při přihlašování se ke studiu, realizaci pohovorů či oznamování/ předávání rozhodnutí a dalších důležitých informací uchazečům se ZdP.</p> <p>VŠ by si měla být vědoma své odpovědnosti tyto procesy přiměřeně upravit, aby se vyhnula znevýhodňování studentů se ZdP.</p> <p>VŠ by se brát zřetel na zajištění náležitého a včasného školení či k relevantním tématům zdravotního postižení všech akademických i administrativních pracovníků zapojených do aktivit spojených s procesy přijímacího řízení.</p>		
		<p>6.2 Požadavky uchazečů se zdravotním postižením jsou zajišťovány a vyhodnocovány efektivně a včas s ohledem na názory samotných uchazečů.</p>	<p>VŠ zajistí, aby přihláška ke studiu obsahovala prostor pro sdělení uchazečů o svém zdravotním postižení. Uchazečům se ZdP je v přihlášce sděleno, že tyto informace budou v případě přijetí uchazeče použity při rozhodování o jeho specifických nárocích při studiu a zajišťování inkluzivních opatření na VŠ.</p> <p>Obdobný prostor pro sdělení uchazečů o svém zdravotním postižení obsahuje žádost / přihláška k ubytování na kolejích, stravování v menze ad.</p> <p>Včasná identifikace zdravotního postižení již ve fázi přijímacího řízení by měla být vysokou školou podporována zejména z důvodu, aby VŠ mohla s uchazečem projednat, zda či jak může vyhovět jeho specifickým vzdělávacím potřebám a aby mohla zavést odpovídající opatření s dostatečným předstihem.</p>	x	

			<p>VŠ by si měla být vědoma, že uchazeči nemusí své postižení v průběhu přijímacího řízení sdělit nebo že příslušné informace mohou být uvedeny na jiných místech, než která jsou pro tyto účely vyhrazena (například v osobním sdělení či v posudku).</p> <p>Při posuzování specifických vzdělávacích potřeb jednotlivých uchazečů se ZdPby (v případě potřeby) měla VŠ vycházet z doporučení specializovaných odborníků (například pracovníků speciálně poradenských center středních škol, pedagogicko-psychologických poraden, ergoterapeutů, expertů na podpůrné technologie ad.). Tím bude zajištěno, že rozhodnutí učiněná tutory pro přijímací řízení a studenty se ZdP budou v co nevyšší míře informovaná a umožní příslušným pověřeným zaměstnancům VŠ vypracovat s přijatými studenty se ZdP dohodu, která upřesní podrobnosti o inkluzivních opatřeních a individuálních podpůrných úpravách, které budou realizovány po dobu registrace studenta na VŠ.</p> <p>Pro případy, kdy je VŠ informována o zdravotním postižení krátce předtím, než se student přihlásí ke studiu, měly by existovat postupy, jež zajistí, aby bylo možné co nejdříve zavést příslušnou dodatečnou podporu uchazeče a v případě jeho přijetí studenta i akademických a dalších zaměstnanců, kteří s ním budou na VŠ následně v kontaktu.</p>		
7	Zápis a přijímání studentů	Opatření pro evidenci a zápis nových studentů v procesu přijímání na vysokou školu naplňují rovnoprávný přístup ke studentům se zdravotním postižením.	<p>Přijímání studentů na VŠ jako soubor činností při přihlašování se ke studiu často znamená první přímý kontakt mezi budoucími studenty a konkrétní částí VŠ. Průběh procesů evidence a zápisu studentů včetně představení příslušných studijních programů může mít významný vliv na jejich důvěru z hlediska podpory jejich studia na VŠ.</p> <p>Stejně jako v případě ostatních fází studentského života by VŠ měla v průběhu přípravy pro zápis a přijetí ke studiu zohledňovat specifické potřeby studentů se ZdP na principu nediskriminace, což zahrnuje i takové aktivity, jako například pomoc při vyplňování tištěných či on-line formulářů a osobní účast pověřených zaměstnanců školy na dalších aktivitách spojených se zápisem a přijímáním ke studiu ad.</p>	x	

			<p>Rozhodne-li se student sdělit své zdravotní postižení až ve fázi zápisu do studia, měla by instituce zajistit, že bude s touto informací nakládáno bezpečně a důvěrně stejně tak, jako je tomu v jakékoli další fázi studentského života.</p> <p>Novým studentům by měla VŠ poskytnout informace, jakým způsobem instituce reaguje na oznámení zdravotního postižení a jakým způsobem zaznamenává příslušnou vysokou školou dosud neevidované typy zdravotního postižení.</p>		
8	Koncepce studijního programu / oboru	<p>Akreditace nových studijních programů/oborů a/nebo reakreditace stávajících studijních programů/oborů zahrnuje hodnocení vysoké školy, do jaké míry je studijní program přístupný studentům se zdravotním postižením.</p>	<p>VŠ v žádosti o re/akreditaci studijního programu/oboru/instituce uvede, zda vzala při koncipování studijního programu v úvahu specifické potřeby a nároky studentů se ZdP z hlediska hodnocení cílů studijního programu/oboru, výukových a studijních metod, strategií hodnocení studijních výsledků, materiálního, technického a informačního zabezpečení ad. za účelem identifikace možných překážek účasti studentů se ZdP na studiu programu/oboru. VŠ by do této anticipační fáze přípravy inkluzivních opatření měla zapojit stávající studenty se ZdP.</p> <p>Metody hodnocení, které mají být v rámci studijních programů/oborů využívány, by měly být dostatečně flexibilní, aby umožnily všem studentům prokázat, že dosáhli požadovaných studijních výsledků, což znamená, že by při koncipování studijních programů/oborů měla VŠ brát v úvahu přiměřenost úprav.</p> <p>Protože může existovat více způsobů, jak budou studenti prokazovat, že dosáhli konkrétního výsledku, měla by VŠ tyto způsoby uvést. V případě udělení rozhodnutí o udělení akreditace a po sdělení konkrétního studenta o svém zdravotním postižení by VŠ měla všechny tyto způsoby ověřit, a to ještě před začátkem studia studenta se ZdP.</p> <p>Při koncipování studijního programu/oboru by VŠ měla věnovat pozornost fyzickému studijnímu a výukovému prostředí tak, aby studenti se ZdP nebyli systematicky znevýhodňováni.</p>	x	x

			<p>V případě, kdy má student v průběhu studijního programu/oboru absolvovat stáž /praxi, měla by se VŠ prostřednictvím pověřeného zaměstnance kontaktovat s poskytovatelem této stáže/praxe předem, a to nejen z důvodu potřebného zajištění odpovídajících anticipačních úprav v souladu s právními požadavky (bezpečnost práce, zjištění možnosti případné evakuace apod.), ale také, aby objasnila způsob zacházení s citlivými údaji, jímž je mj. oznámení studenta o zdravotním postižení.</p> <p>Je-li pro nějaký studijní program/obor stanoveno splnění vstupního požadavku odborné způsobilosti, ať již samotnou vysokou školou nebo externím subjektem, měla by VŠ tyto normy či požadavky pravidelně přezkoumávat a měla by přitom zohledňovat specifické potřeby a nároky studentů se ZpP, kde je to možné. Jelikož normy pro odbornou způsobilost nepodléhají přiměřenosti úprav, měla by VŠ s jednotlivými studenty prozkoumat možnosti alternativních způsobů, prokázání, že požadované vstupní požadavky splňují.</p> <p>Akademičtí a další zaměstnanci VŠ by si měli být vědomi své odpovědnosti za navrhování inkluzivních studijních programů/oborů a v případě potřeby by měli vyhledat školení či průběžnou podporu v rámci VŠ. Zaměstnancům by měl být zajištěn přístup ke zdroji této podpory jak v rámci VŠ, tak i externím způsobem.</p>		
9	Studium a výuka	<p>Navrhování a realizace výukových a studijních metod stejně jako navrhování a realizace výukového a studijního prostředí uznává právo studentů se zdravotním postižením účastnit se všech studijních aktivit poskytovaných v rámci jejich studijního programu/oboru.</p>	<p>Různé vzdělávací a výukové metody jako např. skupinová práce, semináře, přednášky a praktická cvičení, vytvářejí pro studenty s jednotlivými typy ZpP rozmanité výzvy.</p> <p>Akademičtí a další zaměstnanci VŠ by se měli snažit pracovat se studenty se ZpP tak, aby porozuměli dopadům zdravotního postižení na podmínky jejich vzdělávání a zároveň aby studenti mohli těmto zaměstnancům přiblížit konkrétní přístupy k možnostem jejich studia.</p> <p>Akademičtí a další zaměstnanci VŠ by si měli být rovněž vědomi potřeby přijmout strategie, jež mohou eliminovat diskriminační jednání vrstevníků ve studijním prostředí.</p>	X	

			<p>Je-li to možné, měla by VŠ studentům se ZdP vedle přístupného studijního prostředí (včetně formálních i neformálních prostor areálu i mimo areál VŠ – kluby ad.) poskytovat podle potřeby i technické vybavení a další prostředky pro podporu vzdělávání.</p> <p>Jsou-li potřebné individuální úpravy výukových a studijních postupů, měla by VŠ vycházet ze zvážení konkrétních potřeb a nároků studenta se ZdP a nikoliv z podstaty jeho zdravotního postižení.</p> <p>Anticipační úpravy by měly být využity rovněž v rámci kombinované nebo distanční formy studia, rovněž v rámci doktorských studijních programů/oborů a realizace výzkumů studenty se ZdP.</p> <p>Při zpřístupňování studijních a výukových metod studentům se ZdP vysoká škola podporuje využívání podpůrných technologií.</p> <p>V případě, že studijní program obsahuje některé z prvků e-learningu, měla by VŠ zajistit, aby byly přístupné všem studentům studijního programu/oboru, tj. i studentům se ZdP nebo by měla provést takové úpravy, které umožní studentům se ZdP přístup k ekvivalentním vzdělávacím příležitostem.</p> <p>V případě, kdy je součástí studijního programu/oboru (ať již dobrovolnou, nebo povinnou) pracovní stáž, práce v terénu či praktické cvičení, měla by VŠ zvážit povahu a rozsah přiměřených úprav potřebných k realizaci účasti studentů se ZdP v rámci uvedených aktivit.</p> <p>Akademičtí a další zaměstnanci VŠ by měli podporovat studenty se ZdP pro výjezdy do zahraničí v rámci výměnných studijních pobytů a měli by jim poskytovat odpovídající informace o možnostech získání zvýšené finanční pomoci pro tyto účely (náklady na zajištění osobní asistence ad.)</p> <p>Studenti se ZdP by měli mít přístup k podpoře a pomoci týkající se možností postupu do postgraduálního studia včetně realizace výzkumu.</p> <p>V průběhu příslušných jednání pověřeným zaměstnancem VŠ by studenti se ZdP měli dostat informace o dostupnosti externích finančních zdrojů k podpoře jejich studia.</p>	
--	--	--	---	--

			<p>Aby akademičtí a další zaměstnanci VŠ zapojení do vzdělávacího procesu docílili podpory vzdělávání studentů se ZdP, za niž nesou sdílenou odpovědnost, měli by spolupracovat jak přímo s nimi, tak i s odbornými a centrálními útvary VŠ.</p> <p>Zpětná vazba studentů se ZdP by měla být využívána k další úpravě výukových a studijních metod a postupů.</p> <p>Akademickým a dalším zaměstnancům VŠ měl být, za účelem podpory jejich vlastní práce při vývoji či rozvoji inkluzivních výukových metod a postupů umožněn/zajištěn přístup ke zdroji pomoci jak v rámci VŠ, tak i externě.</p>		
10	Hodnocení výsledků studia	<p>Postupy hodnocení studia zaručují studentům se zdravotním postižením příležitost prokázat, že dosáhli studijních výsledků a norem pro odbornou způsobilost.</p>	<p>VŠ by v rámci anticipačních úprav měla zajistit, aby strategie a metody hodnocení výsledků studia byly dostatečně flexibilní, aby poskytovaly všem studentům při splnění stanovených podmínek možnost dosáhnout cílů v rámci jejich studijních programů/oborů. Může existovat více způsobů, jak prokázat dosažení studijních výsledků, přičemž všechny by měly být dobře zváženy již v procesu koncipování studijních programů/oborů (viz standard 8). VŠ by měla používat řadu hodnotících metod v rámci osvědčených postupů, jimiž mohou studenti se ZdP prokázat, že docílili požadovaných standardů.</p> <p>Při hodnocení výsledků studia studentů se ZdP nejde o poskytování neoprávněných a neodůvodněných úlev, které je nepřípustné, nýbrž o hledání a nacházení způsobu alternativního prokázání splnění podmínek pro hodnocení.</p> <p>V případě, že je nutné provést přiměřené úpravy ve vztahu k hodnocení, měla by se VŠ snažit zajistit, aby tato opatření byla kontrolována, případně revidována v pravidelných intervalech jednak z důvodu zajištění jejich efektivity, a také proto, aby byla prováděna pokud možno pouze s minimální časovou prodlevou a minimálním narušením plynulosti aktivit studentů.</p> <p>Kritéria hodnocení výsledků studia, která musí VŠ nastavit nediskriminačním způsobem, by měla VŠ studentům se ZdP i dalším studentům vyjasnit co nejdříve. Měly by být promyšleny přístupy k hodnocení a postupy pro zajištění transparentnosti a spravedlnosti vůči studentům se ZdP, přičemž by se měl</p>	x	

			<p>brát ohled na schválené přiměřené úpravy. Pro zajištění přístupu studentům se ZdP k hodnocení by VŠ měla zvážit také formu, již studentovi se ZdP poskytne zpětnou vazbu.</p> <p>VŠ by se měla snažit monitorovat konzistentnost a srovnatelnost nediskriminačních postupů hodnocení v rámci svých studijních programů/oborů na úrovni jednotlivých kateder i fakult (včetně kombinovaného či distančního studia).</p> <p>Zaměstnancům by měl být poskytnut přístup (jak v rámci instituce, tak i externě) ke zdroji pomoci týkající se nejen nediskriminačních strategií a postupů hodnocení, ale také dopadů hodnocení na jednotlivé studenty se ZdP.</p>		
11	Akademická podpora	Akademická podpora a pomoc, které jsou poskytovány studentům vysoké školy, jsou přístupné studentům se zdravotním postižením.	<p>Akademická podpora a pomoc, které jsou studentům na VŠ dostupné v průběhu jejich studia (od garantů a/nebo pedagogických poradců studijních programů/oborů ad.) by měla zahrnovat doporučení týkající se specifických potřeb a nároků studentů se ZdP.</p> <p>Poskytování akademické podpory studentům se ZdP by mělo být chápáno jako proces spolupráce mezi zapojenými stranami; proto by měly být informace o jednotlivých případech řešení a institucionálních možnostech a postupech náležitě sdíleny.</p> <p>Při vytváření struktury a způsobů fungování akademické podpory a pomoci by VŠ měla zaručit, že existují veřejně známé a přístupné systémy, které studentům se ZdP umožňují diskutovat o konkrétních problémech týkajících se průběhu studia, přístupu ke studijnímu plánu, k hodnocení výsledků studia ad.</p> <p>Mezi akademickou podporou a specializovanými službami pro studenty se ZdP (poradenským centry nebo jinými odbornými útvary na VŠ) by měla existovat efektivní spolupráce tak, aby byly k dispozici odborné expertízy pro realizaci individuálních úprav studijních programů/oborů.</p>	X	

12	Informační a komunikační technologie (IKT)	Vysoká škola má zavedeny možnosti pro zkoumání a posuzování různých způsobů, jimiž mohou IKT pomoci studentům se zdravotním postižením, i pro poskytování informací studentům a zaměstnancům, které jim umožní co nejlépe využít podpůrné technologie.	<p>Využití IKT může být důležitým prostředkem, jímž VŠ umožní studentům se ZdP plně zapojení do svých studijních programů/oborů. Zapojení je možné řešit poskytováním podpůrné technologie a podporou obecných zásad přístupnosti a využitelnosti, jakožto klíčové oblasti znalostí zaměstnanců útvarů IKT na VŠ.</p> <p>Měly by být navrženy takové strategie, které by vedly pracovníky IKT k tomu, aby se zaměřovali na potřeby uživatelů v rámci poskytování svých služeb. Odborníci se znalostmi podpůrných technologií a akademičtí a další zaměstnanci VŠ z oblasti výuky a podpory studentů se ZdP by měli vzájemně spolupracovat.</p> <p>Webové stránky a jiné elektronické informace (související s požadavkem zveřejňovat dokumentaci studijního programu, zveřejňovat závěrečných prací, oponentských posudků, záznamy o průběhu obhajoby ad.) pro potenciální, současné i bývalé studenty by měly být navrhovány v souladu s pravidly přístupnosti.⁵ Osvojování si znalostí těchto norem by mělo být součástí profesního rozvoje příslušného personálu VŠ.</p> <p>VŠ by měla zaručit, aby přístupnost a využitelnost byly klíčovými zájmy v procesech řízení IKT. Kdekoli to bude možné, měly by být podpůrné technologie dostupné spíše prostřednictvím interních sítí celé VŠ než jen na izolovaných útvarech školy. Projednávání přístupnosti zařízení IKT se studenty se ZdP přispívá ke zvyšování úrovně využitelnosti podpůrných technologií.</p> <p>Vývoj zařízení a služeb IKT (včetně virtuálního studijního prostředí a systémů knihoven), které jsou plně přístupné, nediskriminační a zohledňují velké množství možných nároků (a to ještě předtím, než jsou některé z těchto nároků jednotlivými studenty uplatněny), by měl být hodnocen jako žádoucí cíl a měl by být vysokou školou považován za součást anticipace specifických potřeb a nároků studentů se ZdP.</p>	x	x
----	---	--	---	---	---

⁵ Pravidla tvorby přístupného webu. Dostupné na WWW <<http://www.pravidla-pristupnosti.cz/>> (cit. 31. 12. 2011)

			Zaměstnanci IKT by měli vytvářet podmínky pro elektronizaci správních procesů na vysokých školách tak, aby byly přístupné všem studentům na VŠ, tedy i studentům se ZdP.		
13	Přístup ke všem službám vysoké školy	Studenti se zdravotním postižením mají přístup ke všem službám pro studenty, které vysoká škola poskytuje.	<p>Studenti se ZdP mají právo na přístup ke společenskému i akademickému životu své vysoké školy. VŠ by měly v maximálně možné míře zajistit, aby služby využívané studenty, jimiž jsou například společenské či sportovní aktivity, stravování a ubytování, poradny pro volbu povolání ad. byly co nejvíce přístupné rovněž studentům se ZdP. Součástí rozvoje těchto služeb by mělo být hodnocení dopadů vlivu současných postupů a možných změn na míru zapojení studentů se ZdP do akademického života.</p> <p>VŠ by měla zajistit, aby tyto služby (a informace o nich) byly co nejdostupnější. V případě, že nelze adekvátně zpřístupnit již existující služby, měla by pro jejich náhradní zajištění existovat úzká spolupráce s jinými poskytovateli služeb (například se studentskými sdruženími a externími poskytovateli) včetně zajištění odpovídající informovanosti o dostupnosti těchto náhradních služeb. Poskytuje-li služby studentům externí organizace, měla by dostát povinnostem VŠ instituce vůči studentům se ZdP.</p> <p>VŠ by měly pravidelně hodnotit zajištění těchto služeb pro studenty se ZdP ve spolupráci se studenty a absolventy se ZdP.</p>	x	
14	Další odborná podpora	Vysoká škola disponuje optimálním počtem odborníků s náležitými znalostmi, zkušenostmi a kompetencemi, kteří poskytují odbornou pomoc a podporu uchazečům a studentům se zdravotním postižením a zaměstnancům, kteří s nimi na vysoké škole pracují. Do této činnosti zapojuje zkušenosti absolventů.	VŠ může vyčlenit zvlášť odborníky specializující se na zdravotní postižení nebo jiné kontaktní zaměstnance pro studenty se ZdP, kteří mohou být zdrojem podpory a pomoci pro ostatní zaměstnance při naplňování specifických potřeb a nároků studentů se ZdP. Nemá-li instituce prostředky nebo kapacity na specializovaný útvar VŠ, přesto se očekává, že zajistí jinou možnost poradenství zaměstnancům i studentům se ZdP (spolupráce s jinou VŠ, externími poradenskými centry středních škol, organizacemi pro osoby se ZdP ad.)	x	

			<p>Odborníci – specializovaní poradci mohou pomoci zajistit potřebné úpravy a podporu nezávislosti studentů se ZdP při studiu a jejich začleňování do akademické komunity. Jejich pomoc se může rovněž významně podílet na plánování širšího rámce opatření VŠ za účelem prosazení nediskriminačních postupů v celé instituci.</p> <p>V případě, že vysoká škola zajišťuje další odbornou podporu z úrovně své vlastní instituce, měla by jasné vymezit kompetence a odpovědnosti jednotlivých útvarů a jednotlivých osob na VŠ institucionálně zapojených do procesu inkluzivního vzdělávání. Vymezení těchto kompetencí a odpovědností směřuje ke zvýšení efektivity podpory a by mělo být součástí vnitřních předpisů VŠ.</p> <p>Poradenská podpora by měla být poskytována včas a spolehlivě, aby pomohla zaměstnancům VŠ i studentům se ZdP porozumět odpovídajícím nárokům a míře dostupnosti podpory (například podpůrné technologie a jiné výukové pomůcky nebo podrobné informace o možnosti finanční podpory z externích zdrojů).</p> <p>Je pravděpodobné, že pravidelný kontakt mezi odborníky, studenty se ZdP a akademickými a dalšími zaměstnanci VŠ (na studijních odděleních, v knihovnách ad.) pomůže zvýšit účinnost poradenství. Odborníci by se měli snažit spolupracovat se studenty se ZdP, způsobem, který zvyšuje jejich nezávislost na podpůrných službách a začlenění do akademické a sociální komunity VŠ.</p>		
15	Profesní vzdělávání studentů a kariérní poradenství	Studenti se zdravotním postižením mají přístup k profesnímu vzdělávání, informacím a poradenství, které podporuje jejich přechod do zaměstnání nebo do dalšího studia.	<p>VŠ by měla být schopna zabývat se specifickými potřebami a nároky studentů se ZdP při jejich přechodu ze studia do zaměstnání nebo do dalšího studia. Tato způsobilost se nevztahuje výhradně na odborné profesní poradenské služby, nýbrž také na personální útvary VŠ nebo jiná zázemí vysoké školy, která v tomto směru poskytují podporu a poradenství.</p> <p>Specifické potřeby a nároky lidí se ZdP by měly být poskytovateli profesního vzdělávání, informací a kariérního poradenství zohledněny již při zahájení studia studentů se ZdP nebo nástupu do zaměstnání.</p>	x	

			<p>Studenti se ZdP by měli mít přístup k úplným informacím o požadavcích, které musí splnit, aby mohli nastoupit do profesí, pro něž mají vysokoškolské vzdělání. Pracovníci zapojení do shromažďování a předávání těchto informací by měli být průběžně obeznámeni s aktuálními změnami norem či požadavků odborné způsobilosti.</p> <p>Měla by existovat komunikace mezi VŠ a zaměstnavateli o rozvoji schopností studentů se ZdP během jejich studia a o dostupnosti podpory v organizacích, které zaměstnávají pracovníky se zdravotním postižením.</p> <p>Studenti se ZdP by měli mít přístup k podpoře a pomoci týkající se možnosti postupu do postgraduálního studia včetně realizace výzkumu.</p> <p>Všechny materiály publikované institucí za účelem poskytování pomoci při přechodu do dalšího studia či do zaměstnání by měly být dostupné v různých přístupných formátech (viz standard 12).</p>		
16	Fyzické prostředí	16.1 Studentům se zdravotním postižením je v maximálně možné míře přístupné fyzické prostředí, v němž studují a účastní se společenského života své vysoké školy.	<p>Veřejné vysoké školy podléhají zákonné povinnosti vytváření bezbariérového architektonického prostředí v souladu se aktuální legislativou.⁶ Při rozvahách o začleňování studentů se ZdP je potřebné, aby VŠ zohledňovala různé environmentální i kulturní překážky, s nimiž se mohou studenti se ZdP na konkrétní VŠ setkat – v budovách školy včetně ubytovacích a stravovacích zařízení.</p> <p>Zaměstnanci VŠ, kteří odpovídají za realizaci stavebních projektů VŠ musí zajistit nediskriminační přístupnost prostředí pro všechny uživatele areálu VŠ. Náležitá pozornost by měla být věnována přístupnosti budov lidem se ZdP, zejména lidem se sníženou schopností pohybu a orientace (lidé na vozíku a s jiným omezením pohybu, lidé se smyslovým postižením – například</p>	x	x

⁶ Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v platném znění, vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb, v platném znění.

			<p>neslyšící, nedoslýchaví, nevidomí, slabozrací lidé ad.).</p> <p>Není-li možné zajistit fyzický přístup, měla by mít VŠ pro tyto případy k dispozici náhradní plán zajištění účasti studentů na výuce. Dále by VŠ měla zajistit, že se studenti se sníženou schopností pohybu a orientace budou moci včas přemísťovat mezi jednotlivými učebnami, a to buď prostřednictvím rozvoje infrastruktury nebo úprav rozvrhů či jinak.</p>		
		<p>16.2 Vysoká škola zajistí studentům se zdravotním postižením maximálně možnou přístupnost zařízení a vybavení své instituce.</p>	<p>V zájmu zajištění rovnoprávného přístupu studentů se ZdP ke vzdělávání by měla VŠ zaručit, že vzala v úvahu dostupnost výukového prostředí (ve smyslu přístupnosti zařízení a vybavení). Tento požadavek zahrnuje kontroly fyzické přístupnosti technických prostředků a jejich použitelnost (ve vztahu k potřebám studentů se ZdP), například možnosti rozsazení studentů, světelného a zvukového pozadí, využitelnost vybavení a prezentaci výukových materiálů za použití audiovizuální techniky ad.</p> <p>VŠ se bude muset rozhodnout, jak přistupovat k odborným radám při řešení otázek přístupného a nediskriminačního provedení prostředí, které nejlépe vyhovuje potřebám konkrétní VŠ. Některé VŠ zjistí, že mohou využít zkušenosti zaměstnanců, kteří se již dříve setkali s řešením problémů ohledně přístupnosti. Taková pomoc se však jen zřídka vyrovná kvalifikované pomoci specializovaných poradců.</p> <p>Do procesu rozvoje plně přístupného prostředí by měli být zapojeni rovněž studenti se ZdP.</p>	x	x

17	Procedurální postupy	<p>17.1 Vysoká škola zajistí, aby všechny informace o strategiích a postupech, které mají vliv na schopnost studentů dokončit své studium a na hodnocení, byly k dispozici v přístupných formátech a aby byly studentům sděleny.</p> <p>17.2 Instituce zajistí, aby všechny strategie a postupy fungovaly takovým způsobem, který nepovede ke znevýhodňování studentů se zdravotním postižením na základě jejich postižení.</p>	<p>Procedurální postupy VŠ zaměřené na studenty, jako například stížnosti, žádosti, o uznání studia, kreditů ad., by měly zaručit, že budou zohledněny i specifické potřeby a nároky studentů se ZdP. Dopady uvedených postupů by měly být vyhodnocovány za jejich asistence, a to pravidelně i v případě změny, aby bylo možné garantovat, že studenti se ZdP nebudou znevýhodňováni.</p> <p>Zaměstnanci zapojení do posuzování případů řešení týkajících se studentů se ZdP v rámci uvedených postupů by měli mít přístup k odborným radám ohledně dopadu konkrétního postižení na schopnost studentů plnit požadavky vysoké školy. Je-li svolána komise za účelem posouzení, zda student se ZdP splnil nebo nesplnil akademické či jiné požadavky VŠ, měly by být pro toto jednání komise dostupné odborné znalosti, ať již přímo člena této komise nebo prostřednictvím odborného poradce se znalostmi relevantních témat zdravotního postižení.</p> <p>Při jednání komise, kde je přítomnost studenta se ZdP vhodná či povinná, by měly být zohledněny požadavky studenta na přístupnost místa jednání nebo delší časový úsek pro jednání.</p> <p>V případě, že zdravotní postižení ztěžuje či znemožňuje studentovi se ZdP splnění konkrétních kritérií pro předložení dokumentů či zdůvodnění (například časový limit pro přijetí žádosti nebo stížnosti), VŠ má možnost provést odpovídající úpravy svých postupů.</p> <p>Vyžaduje-li to zdravotní postižení studenta, jsou díky dostatečné flexibilitě umožněny změny detailů příslušných vnitřních norem VŠ pro zajištění, aby bylo o řešení konkrétního případu rozhodnuto v souladu s podstatou těchto vnitřních norem. VŠ by měla objasnit, jak bude řešit požadavky plynoucí ze zdravotního postižení, které v rámci jejich stávajících vnitřních norem dosud nebylo v instituci identifikováno.</p> <p>Pro studenty se ZdP by měly být zveřejněny aktuální informace popisující procedurální postupy v dostupných formátech.</p>	X	X
----	-----------------------------	---	---	---	---

Odkazované zdroje:

- Standardy a směrnice pro zajištění kvality v Evropském prostoru terciárního vzdělávání 2005 (Překlad z anglického originálu *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area 2005*) [online] European Association for Quality Assurance in Higher Education, Helsinky, 2005. Dostupné na WWW: <http://www.akreditacnikomise.cz/attachments/181_CZ_Standardy_smernice_pro_zajisteni_kvality_ENQA.pdf>.
- *European Association for Quality Assurance in Higher Education*, 2005 [online]. Helsinky, 2005 [cit. 31. 12. 2011]. Dostupné na WWW: <http://www.akreditacnikomise.cz/attachments/181_CZ_Standardy_smernice_pro_zajisteni_kvality_ENQA.pdf>.
- *The Quality Assurance Agency for Higher Education 2010*. Code of practice for the assurance of academic quality and standards in higher education, Section 3: Disabled students [online]. 2010 [cit. 2010-09-17]. Dostupné na WWW: <<http://www.qaa.ac.uk/AssuringStandardsAndQuality/code-of-practice/Pages/default.aspx>>. Překlad z angličtiny: *Kodex zajištění akademické kvality a standardů ve vysokoškolském vzdělávání, Oddíl 3: Studenti se zdravotním postižením*, Praha: Úřad vlády ČR, 2010. Dostupné také na WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/vydavatelstvi/vydane-publikace/kodex-zajisteni-akademicke-kvality-a-standardu-ve-vysokoskolskem-vzdelavani--oddil-3--studenti-se-zdravotnim-postizenim--brezen-2010-79425/>>[cit. 31.12.2011].